

B R I T A N N I A,

vulgo

D V C H É D E B R E T A G N E.

Britannia
olim Ar-
morica.

Ritannia olim Ar-
morica fuit appella-
ta, præcipue qua
Oceanum spectat,
ubi nunc inferior est
Britannia. Ar-mor e-
nim veteribus Bri-
tannis nihil aliud,
quam ad mare vel su-
pra mare. Armoricas

civitates nominat Cæsar lib. VII; & eandem in
ultimis Galliarum finibus positas, Oceanoque con-
iunctas ait A. Hirtius. De iisdem, earumque
pro libertate sua in Romanos conjuratione,
multa memorantur lib. belli Gallici. Totum
Normanniam Britanniamque littus longe lateque
Saxonicum in libro Notitiarum vocatur, à Sa-
xonibus, piraticam ibi exercere solitis. qui
quanta feritate per hæc littora grassati fuerint,
docet Sidonius Apollinaris lib. 8, Epist. 6 ad
Nannatium. Certe crebriores Saxonum infe-
stantium deprædantiumque excursiones, tan-
dem huic tractui Præfecturas, præsidiaque mi-
litum. Grannonæ, Blavia, Marcis, quorum in
Notitia Imperii mentio fit, pepererunt. Inde ite-
nati Vicarii, Comites, Duces Britanniarum, qui
tractum Britannicum sub sua haberent disposi-
tione. Rediit postremo huic provinciae nomen
antiquum *Britannia*, (nam & ante Britannos vo-
catos docent loca Plinii lib. 4 natur. hist. cap.
17, & Sidonius lib. 1, Epist. 7.) Britannis eo ex
adversa insula ab Anglo-Saxonibus, Pictis, Sco-
tisque compulsis circa quintum seculum. Atque
ab his Britannis tota hæc regio Britannia cis-

Populi ve-
teres, qui
Britanni-
am inco-
luerunt.

Termini.

marina & minor, ad differentiam Insulanæ quæ
major & transmarina, vocata fuit. Præter hos,
alios etiam populos habuit: Redones, quorum ci-
vitas hodie *L'Evêché de Renes*. In hujus dioceseos
agro Abbatia est, quæ Redon vulgo, veteris ap-
pellationis memoriam servans. *Nannetes*, quorum
civitas *L'Evêché de Nantes*. *Curotopitos*, quorum ci-
vitas *L'Evêché de Cournovaille*. *Veneti*, quorum me-
tropolis *L'Evêché de Vannes*. *Osismii* insuper, *Diablin-
tes*, *Ambibari*, *Venelli*, *Ambiliates*, *Biducefti*, *Lemovices*,
Arvii, *Cadetes*, quorum loca, *Triguier*, *Leondoul*,
Ambie, *Lambalois*, *S. Paul de Leon*, *Chasteau-Briant*.

Gallia.

qua ceteri omnes Britanniarum populi, & maxime
ii, qui à Britannia majori, nunc Anglia, venif-
se in illas partes existimantur, & sermone &
linguis ab aliis Britannis plane differentes. In
illa Gallice loquuntur, in hac antiqua Celtica,
uti viri docti colligunt ex vocibus Celticis, quas
prisci scriptores laudant, etiamnum istis super-
stitibus. Itaque Britones Gallos vocant superio-
ris Britanniarum populos; inferiores vero Britones
tonantes, quod non loqui, sed tonare videan-
tur, & stridorem dentium edere. Terra pascuis
læta, & frugum copia dives: vina minus lauda-
ta. Metallorum variae venæ, ferri, plumbi, atque
etiam argenti; commercii præterea dives, &
maris fluminumque opportunitate nullius rei
indiga.

Regionis
indoles.

Britannia provincia novem Episcopatus ha-
bet, quorum sedes in totidem primariis urbibus
constitutæ sunt. Prima ad Ligerim in urbe
Nannetum: Secunda Venetum: Tertia Redo-
num: Quarta Dolensis: Quinta Maclovienfis:
Sexta S. Brioci: Septima S. Pauli Leonensis:
Octava Corisopitenfis: Nona apud Trecoren-
ses: quorum alii ad inferiorem Britanniam per-
tinent, alii ad superiorem. Notandumque est in
eadem provincia homines utriusque sexus, ce-
tera animantia, nec non arbores, minoris statu-
ræ ut plurimum esse, quam in aliis Galliarum pro-
vinciis, seu vicinis, seu procul ab ea disjunctis:
cultioremque secundum Oceanum esse, quam
alibi; quod in iis locis frequentior habitatio sit,
propter commoda, quæ maris vicinia advehit;
sed in media *Landæ* quæ appellatur, cetera in-
fertilia, utilia tamen pascuis animalium. In ea-
dem provincia, & aliis, non adeo remotis à ma-
ri, leproforum copia videtur.

Episcopatus
12.

Superioris metropolis est Nannetum, vulgo
Nantes; olim *Condivicum Nannetum*. Urbs non val-
de ampla est, sed muris, turribus, propugnacu-
lis, fossis munitissima. Infra ad Ligerim castel-
lum habet validissimum, in quo Principes mo-
rari consueverunt. Suburbio etiam aggere jacto
circumvallata sunt. Sedes est Episcopalis. Vide-
re hic est sepulcrum Francisci II, ultimi Britan-
niæ Ducis, à Michaelæ Columbo artifice peri-
tissimo factum. Urbs est Mercūrialis, propter
commoditatem portus ad Ligerim, qui æstum
marinum nunc sentire incipit. Nec tamen huc
usque conscendere datur navibus majoribus,
quæ ad 4 aut 6 leucas infra urbem hædere so-
lent. Sternitur hic Ligeris ponte, omnium quos
habet longissimo, propter fluminis latitudinem,

Britannia
superior.
Metropo-
lis.
Nannetū.
Nantes.

B b

(centum